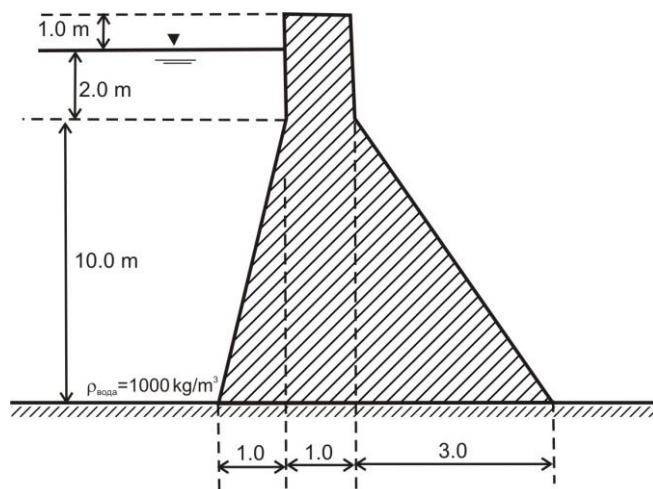

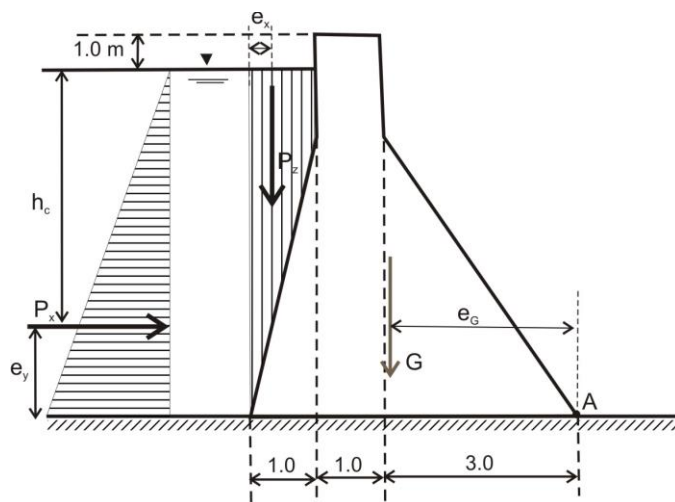
Задача 2.17

Да се определи резултантната сила од хидростатичкиот притисок врз браната со форма и големина како на скицата. Да се провери и стабилноста на браната од превртување, ако се знае дека истата е од материјал со густина $\rho_1 = 2,5 \rho_{\text{вода}}$. ($B=1.0 \text{ m}$).

Слика 2.40

а) Определување на силата од хидростатички притисок кој делува на браната

Слика 2.41

- Хоризонталната компонента:

$$P_x = \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot h_T \cdot A_Z = \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot \left(\frac{12}{2}\right) \cdot (12 \cdot 1) = 706320 \text{ N}$$

- Вертикалната компонента:

$$P_z = \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot V = 1000 \cdot 9.81 \cdot \left(\frac{12+2}{2} \cdot 1\right) \cdot B = 68670 \text{ N}$$

- Резултантната сила има интензитет:

$$P = \sqrt{P_x^2 + P_z^2} = 70965027 \text{ N}$$

б) Определување на тежина на браната:

$$G = 2.5 \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot V = 2.5 \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot \left(\frac{3 \cdot 10}{2} + 1 \cdot 13 + \frac{1 \cdot 10}{2}\right) \cdot 1 = 809325 \text{ N}$$

в) Определување на нападните правци на силите:

$$hc = h_T + \frac{J}{h_T \cdot A_Z} = \frac{12}{2} + \frac{B \cdot 12^3}{\left(\frac{12}{2}\right) \cdot (12 \cdot B)} = 8 \text{ m}, \quad e_y = 12 - hc = 4 \text{ m}$$

$$e_x = \frac{12 + 2 \cdot 2 \cdot 1}{12 + 2} = 0.38 \text{ m}$$

$$e_G = \frac{A_1 \cdot x_1 + A_2 \cdot x_2 + A_3 \cdot x_3}{A_1 + A_2 + A_3} = \frac{\left(\frac{3 \cdot 10}{2} \cdot 2 + 1 \cdot 13 \cdot (0.5 + 3) + \frac{1 \cdot 10}{2} \cdot (0.5 + 4)\right)}{\left(\frac{3 \cdot 10}{2} + 1 \cdot 13 + \frac{1 \cdot 10}{2}\right)} = 2.96 \text{ m}$$

в) Определување на стабилност на браната од превртување:

Критичен пресек за превртување на браната е низводниот пресек, токата А. Моментот во точката А се определува:

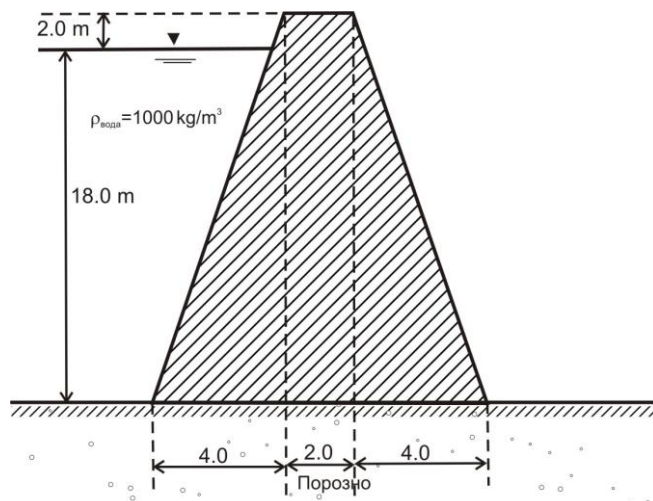
$$M_A = P_x \cdot e_z - P_z \cdot (5 - e_x) - G \cdot e_G = 1124226 \text{ Nm}$$

Забелешка: Моментот е со предзнак ист со моментот на превртување што покажува дека условот за стабилност на браната од превртување не е задоволен.

Задача 2.18

ЗБИРКА РЕШЕНИ ЗАДАЧИ ОД МЕХАНИКА НА ФЛУИДИ

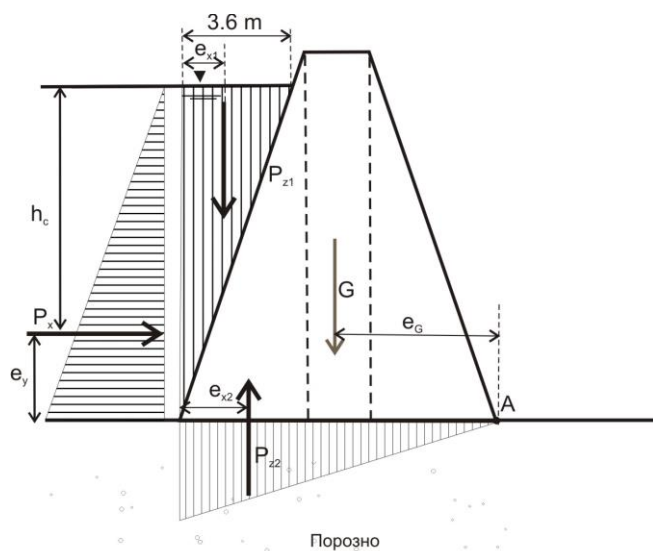
Да се определи резултантната сила од хидростатичкиот притисок врз браната со форма и големина како на скицата. Да се провери и стабилноста на браната од превртување, ако се знае дека истата е од материјал со густина $\rho_1 = 1.75 \rho_{\text{вода}}$. ($B=1.0 \text{ m}$).

Слика 2.42

Решение:

а) Определување на силата од хидростатички притисок кој делува на браната

Слика 2.43

- Хоризонталната компонента:

$$P_x = \rho_{\text{вода}} \cdot g \cdot h_T \cdot A_Z = \rho_{\text{вода}} \cdot g \cdot \left(\frac{18}{2}\right) \cdot (18 \cdot 1)$$

$$P_x = 1589220 \text{ N}$$

- Вертикалната компонента:

$$P_{Z2} = \rho_{\text{вода}} \cdot g \cdot V_2 = 1000 \cdot 9.81 \cdot \left(\frac{18 \cdot 10}{2} \cdot 1\right) = 882900 \text{ N}$$

б) Определување на тежина на браната:

$$G = 1.75 \rho_{\text{вода}} \cdot g \cdot V = 1.75 \rho_{\text{вода}} \cdot g \cdot \left(2 \frac{4 \cdot 20}{2} + 2 \cdot 20\right) \cdot 1 = 2060100 \text{ N}$$

в) Определување на нападните правци на силите:

$$hc = h_T + \frac{J}{h_T \cdot A_Z} = \frac{18}{2} + \frac{B \cdot 18^3}{\left(\frac{18}{2}\right) \cdot (18 \cdot B)} = 12 \text{ m}$$

$$e_y = 18 - hc = 6 \text{ m}$$

$$e_{x1} = \frac{1}{3} \cdot 3.6 = 1.2 \text{ m}$$

$$e_{x1} = \frac{2}{3} \cdot 10 = 6.67 \text{ m}$$

$$e_G = 5 \text{ m (симетрична брана, тежиштето е на средина)}$$

в) Определување на стабилност на браната од превртување:

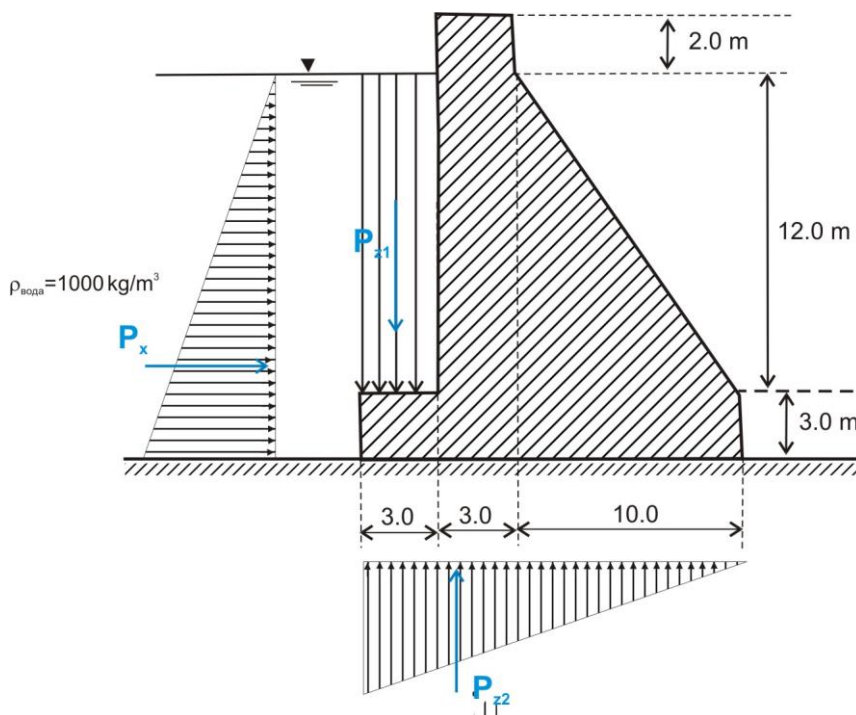
Критичен пресек за превртување на браната е низводниот пресек, токата А. Моментот во точката А се определува:

$$M_A = P_x \cdot e_z - P_{Z1} \cdot (10 - e_{x1}) + P_{Z2} \cdot e_{x2} - G \cdot e_G = 23267358 \text{ Nm}$$

Забелешка: Моментот е со предзнак (+), ист со моментот на превртување што покажува дека условот за стабилност на браната од превртување не е задоволен.

Задача 2.19

За браната како на скицата ($\gamma=23.5 \text{ kN/m}^3$) фундирана врз неврзан материјал, да се провери сигурноста против превртување и против лизгање. Коefициентот на триење помеѓу браната и подлогата е $f=0.45$.

Слика 2.44

45

Определување на силите од хидростатски притисок:

Хоризонталната компонента:

$$P_x = \rho_{\text{вода}} \cdot g \cdot h_T \cdot A_Z = \rho_{\text{вода}} \cdot g \cdot \left(\frac{15}{2}\right) \cdot (15 \cdot 1) = 1103625 \text{ N}$$

Вертикалната компонента:

$$P_{z1} = \rho_{\text{вода}} \cdot g \cdot V = 1000 \cdot 9.81 \cdot (3 \cdot 12) \cdot B = 353160 \text{ N}$$

ЗБИРКА РЕШЕНИ ЗАДАЧИ ОД МЕХАНИКА НА ФЛУИДИ

$$P_{z1} = \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot V = 1000 \cdot 9.81 \cdot \left(\frac{16 \cdot 15}{2}\right) \cdot B = 1177200N$$

$$P_z = P_{z2} - P_{z1} = 1177200 - 353160 = 824040N$$

Резултантната сила од хидростатскиот притисок има интензитет:

$$P = \sqrt{P_x^2 + P_z^2} = 1377327N$$

Определување на тежина на браната:

$$G = 2.5 \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot V = 2.5 \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot \left(\frac{12 \cdot 10}{2} + 3 \cdot 14 + 3 \cdot 16\right) \cdot 1 = 3678750N$$

Определување на нападните правци на силите:

$$hc = h_T + \frac{J}{h_T \cdot A_z} = \frac{15}{2} + \frac{B \cdot 15^3}{\left(\frac{15}{2}\right) \cdot (15 \cdot B)} = 10m, \quad e_y = 15 - hc = 5m$$

$$e_{x1} = 1.5m; \quad e_{x2} = \frac{2}{3} \cdot 16 = 10.67m$$

$$e_G = \frac{A_1 \cdot x_1 + A_2 \cdot x_2 + A_3 \cdot x_3}{A_1 + A_2 + A_3} = \frac{\left(\frac{10 \cdot 12}{2}\right) \cdot 10 \cdot \frac{2}{3} + 14 \cdot 3 \cdot (1.5 + 10) + 16 \cdot 3 \cdot 8}{150} = 8.44m$$

Определување на стабилност на браната од превртување:

Критичен пресек за превртување на браната е низводниот пресек, токата А. Моментот во точката А се определува:

$$M_A = P_x \cdot e_z - P_{z2} \cdot e_{x2} - P_{z1} \cdot (e_{x1} + 13) - G \cdot e_G = -18115146Nm$$

Забелешка: Моментот е со предзнак (-), што покажува дека условот за стабилност на браната од превртување е задоволен.

Определување на стабилност на браната од лизгање:

Стабилноста на браната од пролизгување се проверува со условот:

$$\sum X = 0, \quad P_x - F_T = 0,$$

Каде силата од триење помеѓу браната и подлогата се определува со коефициентот на триење:

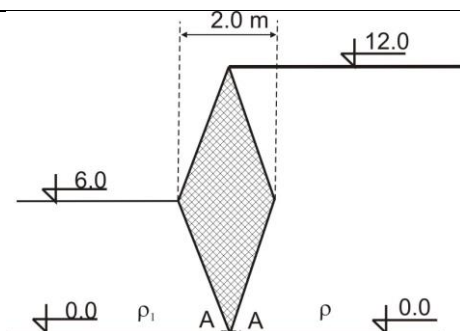
ЗБИРКА РЕШЕНИ ЗАДАЧИ ОД МЕХАНИКА НА ФЛУИДИ

$$F_T = f \cdot N = f \cdot (G - P_z) = 0.45 \cdot (3678750 - 824040) = 0.45 \cdot 2854710 = 12846195 \text{ N}$$
$$P_x - F_T = 1103625 - 12846195 = -11742570 \text{ N}$$

Забелешка: Браната е стабилна бидејќи силите од триење се поголеми од силите во хоризонтален правец.

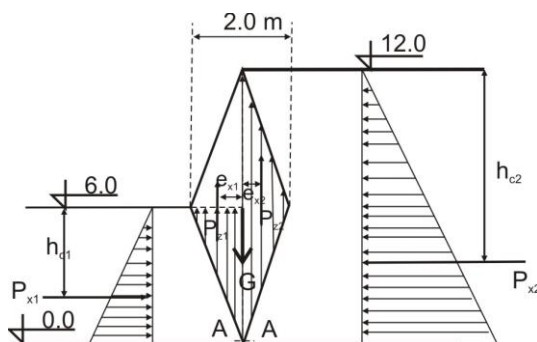
Задача 2.20

Армирано бетонски ѕид со густина $\rho_3=2,5\rho$ има должина $B=5\text{m}$ и преградува отворен резервоар. Од едната страна се наоѓа вода ($\rho=1000\text{kg/m}^3$), а од другата страна течности со густини $\rho_1=1,5\rho$. Да се определат статичките влијанија во пресекот на вклетувањето А-А.

Слика 2.45

Решение:

Слика 2.46

✓ Хоризонтални компоненти

ЗБИРКА РЕШЕНИ ЗАДАЧИ ОД МЕХАНИКА НА ФЛУИДИ

$$P_{x1} = \rho_1 \cdot g \cdot h_{T1} \cdot A_{Z1} = 1.5 \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot \left(\frac{6-0}{2}\right) \cdot (6-0) \cdot B = 1324350N,$$

$$h_{c1} = h_{T1} + \frac{J}{h_{T1} \cdot A_{Z1}} = \frac{6}{2} + \frac{\frac{B \cdot 6^3}{12}}{\left(\frac{6}{2}\right) \cdot (6 \cdot B)} = 4 \text{ m}$$

$$P_{x2} = \rho \cdot g \cdot h_{T2} \cdot A_{Z2} = \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot \left(\frac{12-0}{2}\right) \cdot (12-0) \cdot 5 = 3531600N,$$

$$h_{c2} = h_{T2} + \frac{J}{h_{T2} \cdot A_{Z2}} = \frac{12}{2} + \frac{\frac{B \cdot 12^3}{12}}{\left(\frac{12}{2}\right) \cdot (12 \cdot B)} = 8 \text{ m}$$

✓ Вертикални компоненти

$$P_{Z1} = \rho_1 \cdot g \cdot V_1 = 1.5 \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot \left(\frac{1 \cdot 6}{2}\right) \cdot B = 220725N, \quad e_{x1} = \frac{1}{3} = 0.33 \text{ m}$$

$$P_{Z2} = \rho \cdot g \cdot V_2 = \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot \left(\frac{1 \cdot 12}{2}\right) \cdot B = 294300N, \quad e_{x2} = \frac{1}{3} = 0.33 \text{ m}$$

✓ Определување на тежина на сидот:

$$G = 2.5 \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot V = 2.5 \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot \left(\frac{1 \cdot 12}{2} \cdot 2\right) \cdot B = 1471500N$$

✓ Статичките влијанија во пресекот А-А:

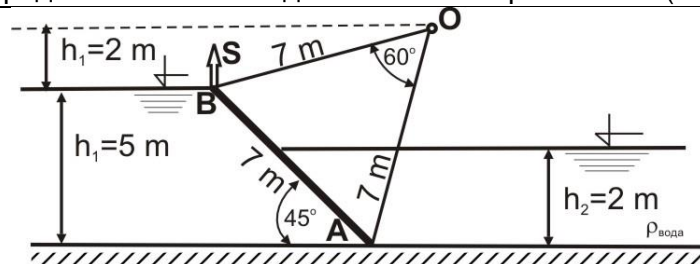
$$M_{A-A} = P_{x1} \cdot (6 - h_{c1}) + P_{z1} \cdot e_{x1} - P_{x2} \cdot (12 - h_{c2}) - P_{z2} \cdot e_{x2} = -11699 \text{ kNm}$$

$$T_{A-A} = P_{x1} - P_{x2} = -2207250N$$

$$N_{A-A} = P_{z1} + P_{z2} - G = -959475N$$

Задача 2.21

Да се определи силата за подигање на затварачот АВО (S=?)

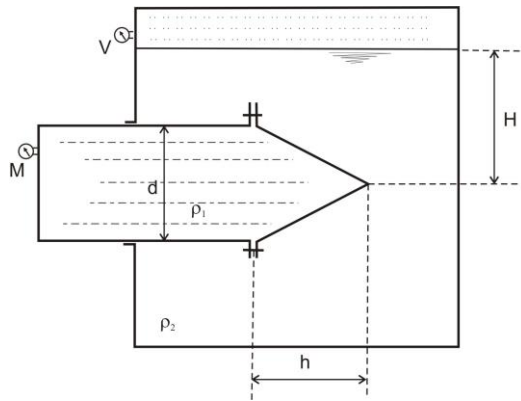

Слика 2.47

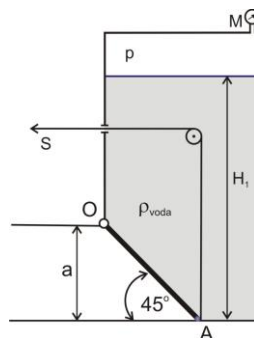
Задача 2.21

Цилиндричен сад наполнет е со течност со густина $\rho_1=800 \text{ kg/m}^3$, затворен е со конусен дел ($d=200 \text{ mm}$, $h=300 \text{ mm}$) и се наоѓа во друг затворен сад. Тој сад е исполнет со течност со густина $\rho_2=1200 \text{ kg/m}^3$ до висина $H=1,2 \text{ m}$. Притисоците во садовите се мерат со U-цевки на местата означени на сликата и нивните читања се: надпритисок $p_m=112 \text{ mmHg}$, подпритисок $p_v=188 \text{ mmHg}$.
Определи колкави се силите во врските помеѓу цилиндарот и конусниот дел.

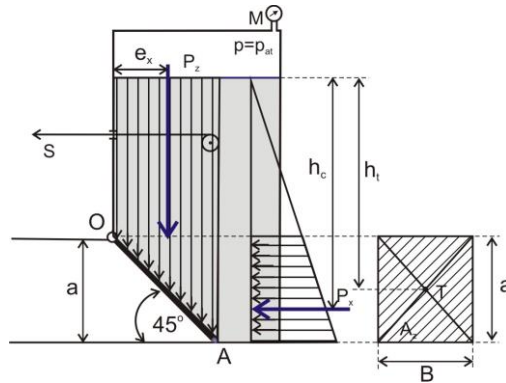
Задача 2.22

Со повратна клапна АО поставена под агол 45° се затвора влезот од цевка со квадратен попречен пресек $a \times a = 1 \times 1 \text{ m}^2$. Клапната може да се врти околу оската О со помош на јаже. Ако длабочината на водата во резервоарот е $H_1 = 5 \text{ m}$, да се определи силата во јажето S, ако (а) притисокот во садот е атмосферски и (б) ако притисокот во садот е 120 kPa . Тежината на клапната да се занемари.

Решение:

(а) Ако во садот притисокот е атмосферски, на клапната делува само силата од хидростатичкиот притисок на водата во резервоарот. Интензитетот на силата од хидростатски притисок се определува со определување на неговите компоненти во x и z правец.

ЗБИРКА РЕШЕНИ ЗАДАЧИ ОД МЕХАНИКА НА ФЛУИДИ

✓ Хоризонтална компонента

$$P_x = \rho \cdot g \cdot h_T \cdot A_z = \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot (4 + 0.5) \cdot (1 \cdot B) = 44145 \text{ N},$$

$$h_T = (H_1 - a) + \frac{a}{2}$$

$$h_c = h_T + \frac{J}{h_T \cdot A_z} = 4.5 + \frac{B \cdot 1^3}{12 \cdot 4.5 \cdot (1 \cdot B)} = 4.52 \text{ m}$$

✓ Вертикална компонента

$$P_z = \rho \cdot g \cdot V = \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot \left(\frac{1 \cdot 1}{2} + 1 \cdot 4 \right) \cdot B = 44145,$$

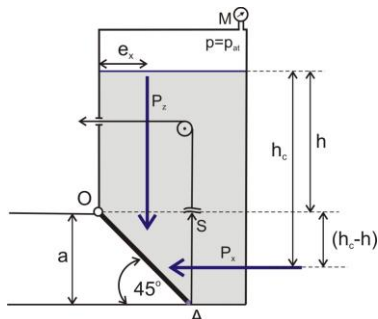
$$e_x = \frac{A_1 \cdot x_1 + A_2 \cdot x_2}{A_1 + A_2} = \frac{\frac{2}{3} \cdot 0.5 + \frac{1}{2} \cdot 4}{0.5 + 4} = 0.519 \text{ m}$$

Силата во јагето се определува од условот моментот во оската O да биде нула.

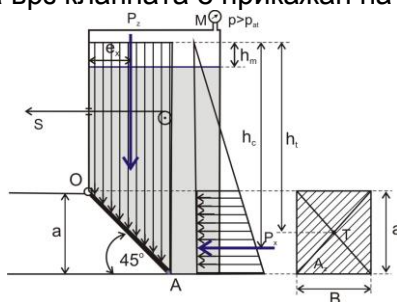
$$M_o = P_x \cdot (h_c - 4) + P_z \cdot e_x - S \cdot a = 0$$

$$S = \frac{P_x \cdot (h_c - 4) + P_z \cdot e_x}{a} = \frac{44145 \cdot (4.52 - 4) + 44145 \cdot 0.519}{1.0} = 45910.08 \text{ N}$$

ЗБИРКА РЕШЕНИ ЗАДАЧИ ОД МЕХАНИКА НА ФЛУИДИ

(б) Ако во садот притисокот е поголем од атмосферскиот, односно е 120 kPa, тогаш клапната е изложена на дополнителен манометарски притисок $p_m = p - p_{at} = 120000 - 101000 = 19000$ Pa. Овој притисок има манометарска висина $h_m = p_m / \rho \cdot g = 9000 / 9810 = 1.937$ m. Силата од хидростатски притисок може да се определи преку своите компоненти во x и z правец, а дијаграмот од хидростатскиот притисок кој делува врз клапната е прикажан на сликата ?

✓ Хоризонтална компонента

$$P_x = \rho \cdot g \cdot h_T \cdot A_Z = \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot \left(h_m + 4 + \frac{a}{2} \right) \cdot (1 \cdot B) = 63146.97 \text{ N},$$

$$h_T = (H_1 - a) + h_m + \frac{a}{2}$$

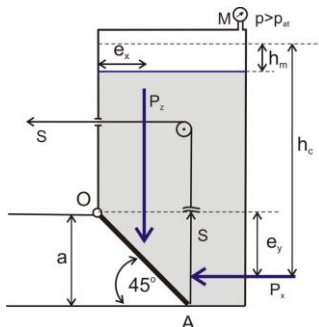
$$h_c = h_T + \frac{J}{h_T \cdot A_Z} = 6.437 + \frac{B \cdot 1^3}{6.437 \cdot (1 \cdot B)} = 6.45 \text{ m}$$

✓ Вертикална компонента

$$P_z = \rho \cdot g \cdot V = \rho_{\text{voda}} \cdot g \cdot \left(\frac{1 \cdot 1}{2} + 1 \cdot (4 + 1.937) \right) \cdot B = 63146.97 ,$$

$$e_x = \frac{A_1 \cdot x_1 + A_2 \cdot x_2}{A_1 + A_2} = \frac{\frac{2}{3} \cdot 0.5 + \frac{1}{2} \cdot 5.937}{0.5 + 5.937} = 0.513 \text{ m}$$

Силата во јажето се определува од условот моментот во оската O да биде нула.

$$M_o = P_x \cdot (h_c - 4.937) + P_z \cdot e_x - S \cdot a = 0$$

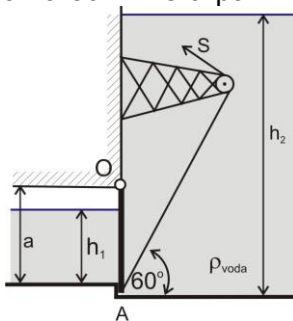
$$S = \frac{P_x \cdot (h_c - 5.937) + P_z \cdot e_x}{a} = \frac{63146.97 \cdot (6.45 - 5.937) + 63146.97 \cdot 0.513}{1.0}$$

$$S = 64788.79 \text{ N}$$

Задача 2.22

На отвор за испуштање вода со димензии $a \times b = 3 \times 5 \text{ m}^2$ е поставен таблест затворац OA со истите димензии. Водата во резервоарот $h_2 = 6 \text{ m}$, а водата во тунелот е $h_1 = 2 \text{ m}$. Да се определи (а) силата во јажето S потребна за да се отвори затворацот, вртејќи се околу оската O,

(б) силата со која затворацот притиска врз прагот A, под услов затворацот да не се потпира на бочните страни.

Решение:

